

Népszámlálások a Bibliában

MST Statisztikatörténeti Szakosztály,
2017. május 9.
Kőszeghy Miklós
PPKE BTK

Modern >< archaikus állam

- Modern: világos viszonyok.
- Archaikus:
 - Ókori Izrael.
 - Hellenisztikus kor – Ptolemaiosok Egyiptoma.
 - Róma: tökélyre fejleszti a rendszert.

Dávid népszámlálása – 1.

- Az ókori keleti kontextus.
- Mári / Tell-Hariri:
- A reáliák:
 - Eufrátesz, Zimri-Lím, palota, archívum, 1933
- A népszámlálás problémái:
 - Enclosed nomadism, dimorphic zone
 - A nomádok megszámlálása.

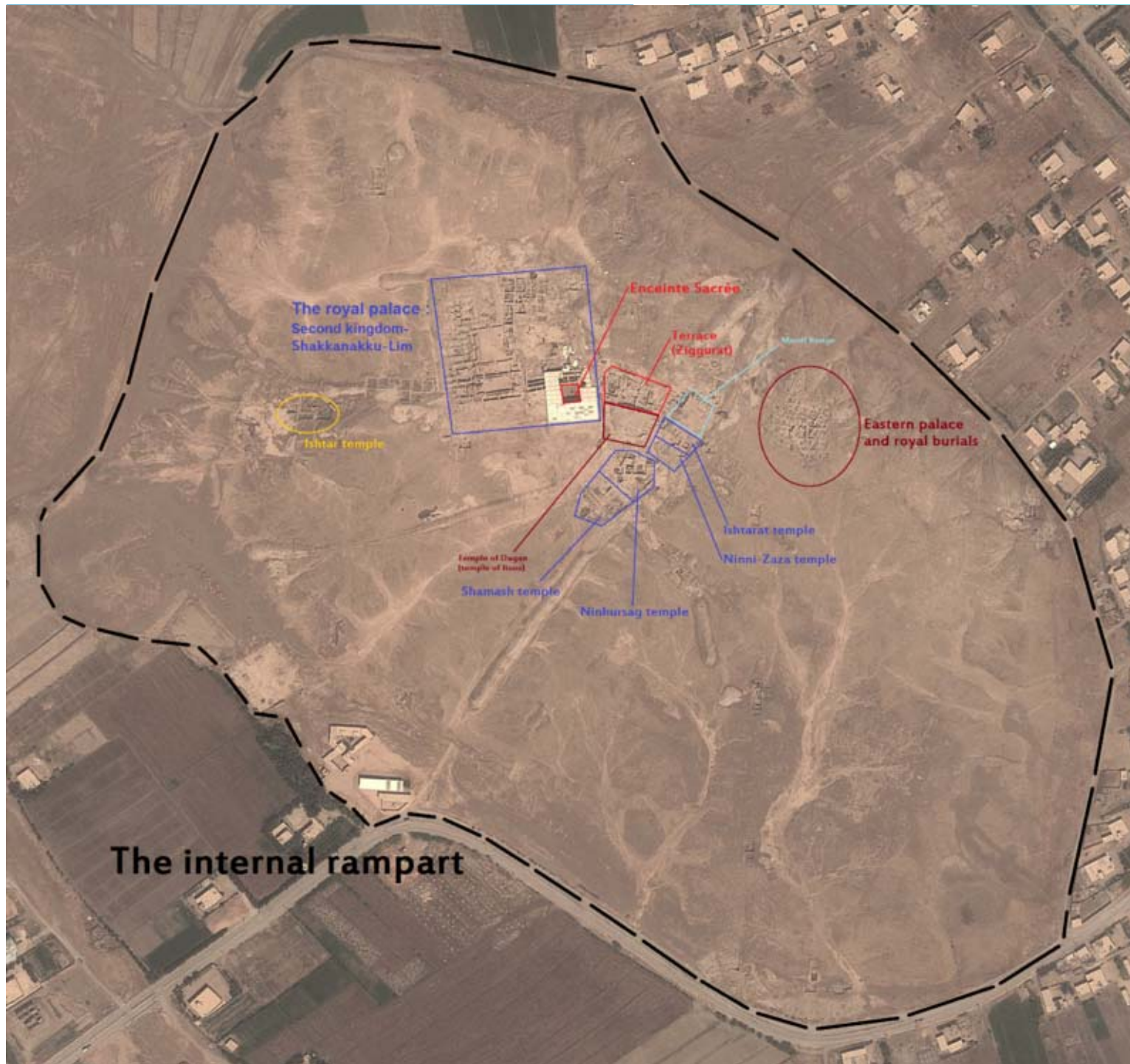
A Mári-királyság és környezete

A ziqqurátu

A lelőhely

Freskó Zimri-Lím palotájából (Louvre)

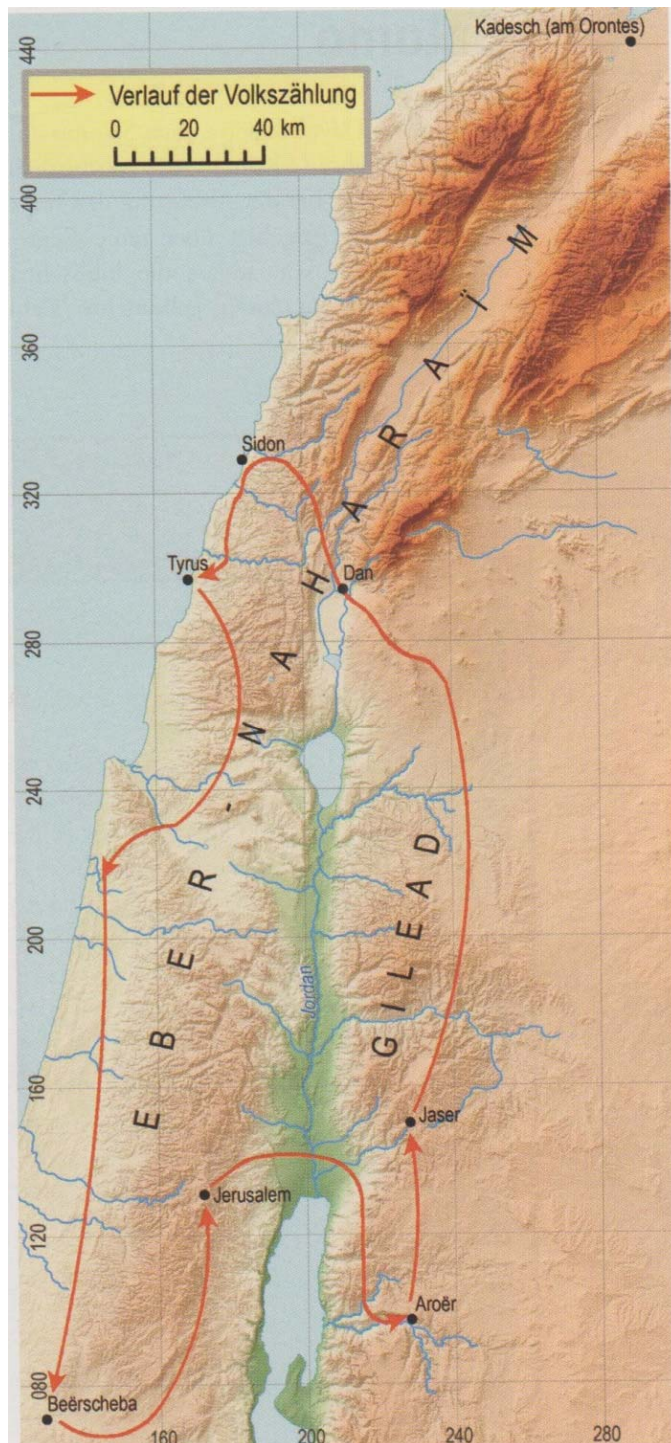

Dávid népszámlálása – 2.

- Előzmények – történeti kontextus.
- Absalom lázadása: 2Sám 15-18
 - Dávid állama = Izrael (É) + Júda (D) + Jeruzsálem
 - A kapocs: perszonálunió.
- Seba ben Bikri lázadása: 2Sám 20
 - Az északi elit el akar szakadni a déli dinasztiától.
- Mindez a növekvő instabilitás képét mutatja.

Dávid népszámlálása – 3.

- A forrás és az esemény: 2Sám 24 / 1Krón 21
- A kezdeményező: Jahve / Sátán
- Maga az akció: 2Sám 24,2-9
 - Technika, humán erőforrás, topográfia, célrendszer.
- Az adatok: Izrael 800000 Júda 500000
- Az ókori keleti számadatok:
 - Túl magasak, túl kerekedek.
 - 250 fő/ha vagy: 1 család földigénye 7-9ha
- A modern számadat: 350000 - 450000

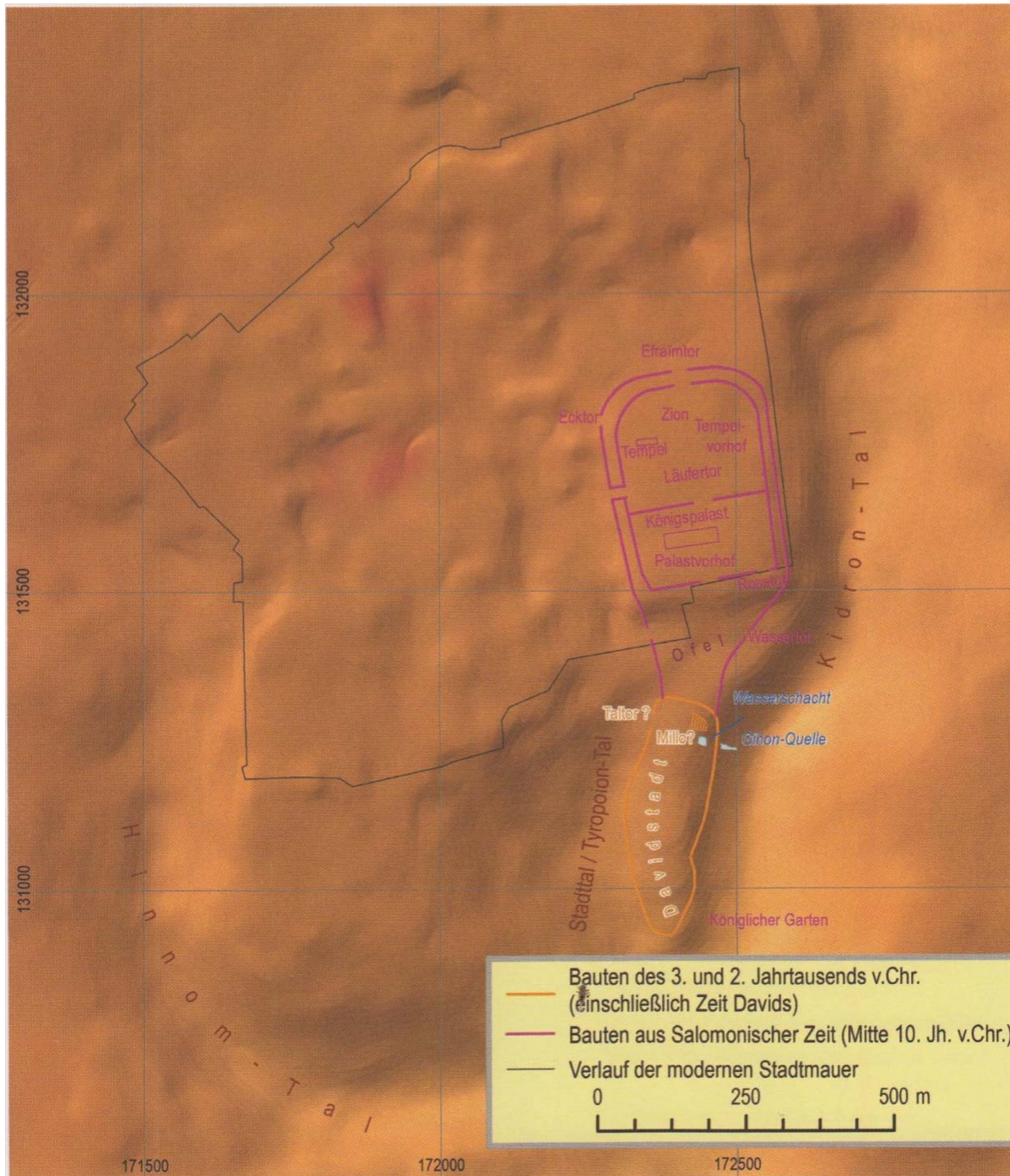

A 2Sám 24 népszámlálásának útvonala

Dávid népszámlálása – 4.

- Miért bűn a népszámlálás és mi a büntetése?
 - Pestis > igen súlyos bűn lehet...
- Teológiai ok:
 - Isten a teremtés ura, nem pedig egy földi király.
 - A hübrisz veszélye.
- Politikai ok:
 - Ha a szöveg kései: nosztalgikus mentálhigiéné.
 - Ha nem: az északi elit szakrális érve az elszakadás mellett.
- Szentély-aitiológia: Aruná/szérű – Salamon/templom

Aruna szerűje

Jézus Krisztus esete – 1.

- A történeti emlékezet hatalma.
- A római cenzus:
 - **Servius Tullius** – a mitikus kezdet – lustrum, Mars-mező, eredetileg csak Róma.
 - **Lex Iulia**, Kr.e. 47 – egész Itália.
 - A **censor** és a **consul**.
- **Apographé:**
 - Egyiptom: Kr.u. 12-259
 - **Kat'óikian apographé** – vagyoni összeírás, háztartásonként + **laographeia** – személyenként.

Jézus Krisztus esete – 2.

- A forrás: **Lk 2,1-2(-3)** – a tét: mikor született Jézus?
- **Augustus** mint a census elrendelője:
 - Kr.e. 28 + 8-7 + Kr.u. 14
- **Publius Sulpicius Quirinus** (Kr.e. 51? - Kr.u. 21):
 - Syria provincia helytartója Kr.u. 6-tól
- **Apographé próté:**
 - Heródes Arkhelaos száműzése (Kr.u. 6) – de ki rendeli el?
 - **Pilatus** mint kronológiai végpont.

Jézus Krisztus esete – 3.

- Kat'óikian apograhé?
- Betlehem mint helyszín.
- Názáret mint helyszín.
- Teológiai ok: Mikeás próféciája (Mik 5,1)

Betlehem – a születés temploma

Názáret látképe

Összegzés

- A népszámlálás mint téma az ókortörténész számára.
 - A két eset módszertani különbségei.
 - És végül a legfontosabb:
- **Népszámlálást végezni
NEM alapvetően bűnös
tevékenység...**

**Köszönöm
megtisztelő
és cseppet sem
magától értetődő
figyelmüket!**